

410

Besluit van 20 september 1989, houdende wijziging van het Besluit verfijningen algemene uitkering 1984 (in verband met verdeling bijstandscompensaties)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Financiën, gedaan mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, van 17 maart 1989, nr. fip 89/349;

Gelet op artikel 11, eerste lid, van de Financiële-Verhoudingswet 1984 (Stb. 1983, 650);

Gezien het advies van de Raad voor de gemeentefinanciën van 29 april 1988 (23454 RGF 178/212) en van 20 december 1988 (31048 RGF 178/229);

De Raad van State gehoord (advies van 5 juli 1989, nr. W04.89.0238);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Financiën, uitgebracht mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, van 8 september 1989, nr. fip 89/974.

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit verfijningen algemene uitkering 1984 (Stb. 1984, 179)¹ wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 2.4.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid vervallen in de omschrijvingen van de letters c en g de woorden: «jaarlijks vast te stellen».
2. Het derde lid wordt vervangen door:
3. De toetsingspercentages bedoeld onder de letter c, schijf 1 onderscheidenlijk schijf 2 en schijf 3 en onder de letter g bedragen voor het uitkeringsjaar 1989 5,32 onderscheidenlijk 9,92, 9,65 en 23,67 en voor de uitkeringsjaren 1990 en volgende 4,84 onderscheidenlijk 8,75, 8,52 en 22,50.

B Aan artikel 2.4.3 wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt:

4. De in het derde lid bedoelde afwijkende berekening kan, de Raad gehoord, mede betrekking hebben op de toetsingspercentages, zoals opgenomen in artikel 2.4.1, derde lid.

Indien dit het geval is worden de gewijzigde toetsingspercentages in de Nederlandse Staatscourant gepubliceerd.

ARTIKEL II

Dit besluit is van toepassing op de uitkeringsjaren 1989 en volgende.

¹ Laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 2 december 1987, Stb. 565

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Financiën.

Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 14 november 1989, nr. 222.

ARTIKEL III

Dit besluit treedt in werking op de tweeëndertigste dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State, aan de Algemene Rekenkamer en aan de Raad voor de gemeentefinanciën.

's-Gravenhage, 20 september 1989

Beatrix

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken,
D. IJ. W. de Graaff-Nauta

De Staatssecretaris van Financiën,
H. E. Koning

Uitgegeven de *tiende* oktober 1989

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

NOTA VAN TOELICHTING

1. Aanleiding tot wijziging

Op grond van de bepalingen van de verfijning sociale structuur zoals die luiden vóór deze wijziging werden de zogenaamde toetsingspercentages jaarlijks vastgesteld op basis van landelijke gegevens. Bij de berekening van de verfijningsuitkering per gemeente werden de voor de verfijning relevante aantallen uitkeringsgerechtigden (waaronder in dit besluit tevens dienstbetrekkingen in de zin van de Wet Sociale Werkvoorziening worden verstaan) per gemeente uitgedrukt in een percentage van het aantal woonruimten van die gemeente. Indien het gemeentelijk percentage hoger was dan het toetsingspercentage werd voor het meerdere een verfijningsuitkering verstrekt. De toetsingspercentages werden hierbij vastgelegd als voortschrijdende vijfjaarsgemiddelden. Deze systematiek leidde er toe dat in een periode van een zekere stabilisatie van aantallen uitkeringsgerechtigden (zoals die zich thans aftekent) het aantal gemeenten dat voor de verfijning in aanmerking kwam en daardoor de bedragen die gemoeid waren met de verfijning zouden afnemen. Gezien de effecten die dat voor individuele gemeenten met zich mee bleek te brengen achten wij dit een ongewenste ontwikkeling.

In de afgelopen jaren zijn aan de gemeenten compensaties verstrekt in verband met stijgingen in de gemeentelijke bijstandsuitgaven. Tevens is in de afgelopen jaren een aantal maatregelen op het terrein van de Algemene bijstandswet doorgevoerd die hebben geleid tot decressen en accessen in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. De verdeling van deze compensaties alsmede die van de decressen en accessen als gevolg van de compensatie van rijksbeleid moest ten dele worden gebaseerd op onvolledige en voorlopige gegevens over de bijstandsuitgaven per gemeente. Om te voorkomen dat hiervoor onbedoelde verschuivingen binnen een groep en tussen groepen van gemeenten zouden blijven bestaan is een onderzoek ingesteld naar de ontwikkeling in de groei in de netto-bijstandslasten per gemeente over de periode 1979-1984.

Uit dit onderzoek is gebleken dat er in de periode 1979-1984 in de groei van de netto bijstandslasten aanzienlijke verschillen tussen gemeenten en gemeentegroepen zijn ontstaan. De groei van de netto bijstandslasten per gemeente is hierbij gedefinieerd als de kosten die resteren na de via het Gemeentefonds verleende compensaties voor gestegen bijstandskosten inzake zowel het 10%-gemeentelijk aandeel in de uitkeringslasten als de apparaatskosten.

Zowel de stijging van de bijstandslasten als de via het Gemeentefonds verleende compensaties zijn nogal ongelijk over de gemeenten verdeeld. Daardoor hebben sommige gemeenten relatief meer stijging van bijstandsuitgaven zelf opgevangen dan andere.

Voor alle gemeenten tezamen bedraagt de nettostijging van bijstandslasten over de beschouwde periode ruim 4% van de algemene uitkering. Over de beschouwde periode is immers de stijging in de bijstandsuitgaven slechts gedeeltelijk gecompenseerd. Is voor een gemeente de netto lastenstijging groter dan dit gemiddelde van ruim 4%, dan spreken we van een negatieve scheefgroei. Is de nettolastenstijging kleiner, dan spreken we van een positieve scheefgroei.

Wij achten het gewenst om door middel van een aanpassing van de verdeling van de algemene uitkering deze scheefgroei te verminderen.

2. De wijziging van de verfijning sociale structuur

De wijziging van de verfijning sociale structuur zal dus aan twee problemen tegemoet moeten komen. Ten eerste zal de vermindering van de verfijning, zowel in bedragen als in aantallen gemeenten, tegengaan moeten worden. Ten tweede moet de wijziging leiden tot een beperking van de beschreven scheefgroei.

Gekozen is overeenkomstig het advies van de Raad voor de gemeentefinanciën van 29 april 1988 (23454 RGF 178/212) voor een verlaging met ingang van het uitkeringsjaar 1989 van de toetsingspercentages tot het niveau dat voor 1986 zou hebben gegolden en vervolgens tot een constant houden van deze percentages. Dit element wordt geregeld in het onderhavige besluit.

Tevens wordt het bedrag per eenheid van de zogenaamde dure categorie van de verfijning sociale structuur (dit is het bedrag dat in de formule wordt voorgesteld door de letter D) verhoogd, worden de bedragen per woonruimte aangepast en daalt het zogenaamde uitkeringspercentage met 9 punten. Deze laatste drie wijzigingen zullen ingevolge de artikelen 9 en 13 van de Financiële-Verhoudingswet 1984 eveneens met ingang van uitkeringsjaar 1989 per ministeriële beschikking worden geëffectueerd.

Verlaging en vervolgens bevrozing van de toetsingspercentages houden in dat aan gemeenten via de verfijning sociale structuur compensatie wordt geboden voor zover het aantal voor die verfijning relevante uitkeringsgerechtigden uitgaat boven het landelijk gemiddelde niveau van 1986.

In verband met de omvang van de herverdeeleffecten wordt de wijziging van de verfijning sociale structuur gefaseerd doorgevoerd. De aanpassingen van de toetsingspercentages en het bedrag per eenheid van de dure categorie, als ook die van de bedragen per woonruimte en het uitkeringspercentage zullen in twee stappen worden doorgevoerd.

3. Financiële gevolgen

De aanpassingen van de toetsingspercentages, het bedrag per eenheid van de dure categorie, de bedragen per woonruimte en het uitkeringspercentage leiden tot een reductie van de scheefgroei. In het algemeen treedt voordeel op voor gemeenten die in het verleden een negatieve scheefgroei hebben ondervonden en nadeel voor gemeenten met een positieve scheefgroei. Met name de gemeenten met een extreem negatieve scheefgroei (meer dan 3% bovenop het in paragraaf 1 van deze toelichting genoemde gemiddelde percentage van 4% van de algemene uitkering) hebben voordeel. De scheefgroei wordt over alle gemeenten genomen gereduceerd tot ongeveer tweederde van de oorspronkelijke scheefgroei.

De scheefgroei tussen de gemeentegroottesgroepen verdwijnt grotendeels.

4 Adviezen Raad voor de gemeentefinanciën

De Raad voor de gemeentefinanciën heeft in zijn advies van 29 april 1988 (23454 RGF 178/212) het bovenomschreven voorstel gedaan tot aanpassing van de verfijning sociale structuur. In zijn advies van 20 december 1988, 31048 RGF 178/229, deelt de Raad mede in te stemmen met het aan hem voorgelegde ontwerp-besluit.

5. Deregulering

De aanpassing van het besluit tot verlaging van de toetsingspercentages op het niveau van 1986 en vervolgens tot een constant houden betekent een administratieve vereenvoudiging. De toetsingspercentages zullen immers niet veranderen. Op rijksniveau kan het jaarlijks vaststellen van nieuwe toetsingspercentages voortaan achterwege blijven. Het besluit ontmoet derhalve uit een oogpunt van deregulering geen bezwaar.

6 Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onderdeel A

De hier vastgestelde toetsingspercentages zijn ontleend aan het eerder geciteerde advies van de Raad voor de gemeentefinanciën van 29 april 1988.

Artikel I, onderdeel B

In het derde lid van artikel 2.4.3, zoals dat luidde voor deze wijziging, was de mogelijkheid opgenomen van een afwijkende berekening. Deze afwijkende berekening houdt ook de mogelijkheid van een afwijkende berekening van de toetsingspercentages in. Nu de toetsingspercentages in het besluit zelf worden opgenomen is het gewenst deze mogelijkheid en de daarbij te volgen handelswijze te expliciteren.

Artikel III

Op grond van art. 61, tweede lid, van de Financiële-Verhoudingswet 1984 (Stb. 1983, 650) dient tenminste één maand gelegen te zijn tussen plaatsing in het Staatsblad en de inwerkingtreding. Artikel III regelt dit.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken,
D. I. J. W. de Graaff-Nauta

De Staatssecretaris van Financiën,
H. E. Koning